

Benim Mahallem Senin Mahalleni Döver!

Gördüğünüz fotoğraf, Siena'nın "Kaplumbağa" adlı mahallesinden bir kare. İlk bakışta bu mahallenin fotoğraflanmaya değer bir özelliği olmadığını düşünebilirsiniz, fakat küçük detaylar bu kareyi epey ilginç kılıyor. Binaların duvarlarındaki bayraklara dikkat edin: bu bayraklar Kaplumbağa Mahallesi'nin bayrakları. Ortalarında ufak kaplumbağa figürleri bulunuyor. Hemen yanlarındaki şamdanların renkleri ise bayrakların (aynı zamanda mahallenin) renkleriyle aynı.

Bu durumu ilginç kılan şey ise Siena'daki her mahallenin kendine özel bir hayvanı, bayrağı ve renkleri olması. Mahallelerin adları, bayraklarındaki hayvanlardan geliyor. Her mahallenin dost ve düşman mahalleleri var. Bu ittifaklar mahallelerin kuruluşundan bugüne kadar gelmiş. Düşman mahalleden biriyle arkadaşlık kuramıyorsunuz veya evlenemiyorsunuz. Yeni doğacak oğlunuzun veya kızınızın yine sizin mahallenizde doğması gerekiyor. İnsanlar mahallelerine göre damgalanıyor ve doğdukları yer, kimliklerinin bir parçası

hâline geliyor. Bu durum da insanoğlunun yüzyıllardır üzerine tartıştığı bir problemin somut örneği hâline geliyor: bir yere ait olma hissi, bu yere ait olanlarla bir grup oluşturma ve başka bir yere ait olanları "düşman" hâline getirme...

Kaplumbağa Mahallesi'nin sokaklarında gezmeye devam ediyoruz. Elbet bir yerde Kaplumbağa Mahallesi bitecek, başka bir mahalle başlayacak. Mahallenin sınırını bizzat ararken aklımda ne vardı bilmiyorum. Herhâlde bir anda kendimi bambaşka bir yerde bulacağımı düşünüyordum. Bambaşka bir mimari, farklı binalar, beni saran farklı bir hava... İnanmayacaksınız ama yeni mahalleyi eski mahalleden ayıran tek şey, bayrağıydı (buna bağlı olarak da renkleri idi). Birilerinin, çok eskiden yarattığı sınırlar ve koyduğu isimler yüzünden başlamıştı bütün bunlar.

Yeni doğmuş bir bebeği düşünün. Bu bebek ha Kaplumbağa Mahallesi'nde doğmuş olsun, ha Sümüklüböcek Mahallesi'nde, ne fark eder? Bebek başka mahallede doğunca ailesine ihanet mi etmiş oluyor? Doğduğu yer neden onun bir parçası olmak zorunda? İnsanlar neden büyüyünce bu parçayı sahiplenip diğerlerine düşman kesiliyor, neden yine insanların yarattığı saçma mahalle sınırları nedeniyle tanımadığı kişilere nefret duyuyor? Neden her zaman bir "biz" ve bir "onlar" olmak zorunda?

Bir yere ait olduğunu hissetmek şüphesiz güzel bir duygudur insanoğlu için. Kaplumbağalı bayrağın altında yaşadığını bilmek, o bayrağı benimsemek, birisi "Neredensin?" diye sorunca mahallenin adını gururla söylemek... Çünkü her insan bir yerin veya ekibin parçası hâline gelmek, bu ekip için önem taşımak ve bu ekipteki sosyal rollerden birini üstlenmek ister. Keşke her şey burada son bulsa. İnsanlar bir araya gelip bir ekip oluşturunca, bir "biz" yaratınca, mutlaka bir de "onlar" yaratıyor. "Onlar" ise çoğunlukla düşman oluyor: Onlar düşman, biz dostuz; o zaman kendimizi onlara karşı savunmak için birbirimize daha fazla

destek olmalıyız, onları dışlamalıyız! İşte bu düşüncenin sonucu: mahallelerin ilkokul çocuğu gibi didişmeleri...

Günün sonunda ise Siena'nın meydanına çıkıyoruz. Bu meydan mahallelerin kesişim noktası, her mahalleden insan bu meydanda birbiriyle iç içe... İnsanlar burada birbirlerini tanıyorlar, birbirlerinden çok da farklı olmadıklarını görüyorlar, farklı mahallelerden olmalarına rağmen arkadaş bile oluyorlar. Eski nesil bu arkadaşlıkları desteklemese de, gelenekleri (yani “mahallene sahip çık ve düşmanını bil” ideolojilerini) sürdürmek isteseler de yeni nesil buna karşı çıkıyor; eski düşmanlar dost oluyor. Çok da iyi yapıyorlar bence! Çünkü ben, doğduğumuz yerin bizi sınırlaması, sosyal ilişkilerimizi yönetmesi veya başka bir yerin insanlarını tanımadan onlara ön yargıyla yaklaşmamıza sebep olması taraftarı değilim.

İnsan sosyal bir varlık. Elbette diğer insanlarla iletişime girecek ve belli gruplar oluşturacak. Belki grubunu çok sevecek, grubu onun bir parçası hâline gelecek. Ama insan, bunu yaparken diğerlerini dışlamamalı. Hele oluşturduğu bu grubun nesiller boyunca aynı kalmasını zorunlu kılmamalı. Bırakın kim kiminle istiyorsa onunla arkadaş olsun! Nesil değiştikçe insanlar gruplarını, zevklerine göre, kişiliklerine göre, kendileri oluştursun. Bırakın Siena'nın mahalle adları, oranın yerlileri tarafından sadece nerede oturduklarını anlatırken ağza alınsın. Bırakın kafamızın istediği gruba girelim, gönlümüzün istediği yere ait olalım, kimliğimizde yazan yere değil.

Su Direkci

Kaynakça:

Kaplumbağa Mahallesi, Siena. Yazarın kendi çektiği fotoğraf. 18 Temmuz 2017.